

Introduction to Sociology

Course description sheet

Basic information

Field of study Sociology Major - Organisational unit Faculty of Humanities Study level First-cycle studies Form of study Full-time studies Profile General academic		Didactic cycle 2025/2026 Course code HSOCS.II.02798.25 Lecture languages Polish Mandatoriness Obligatory Block Foundation Modules Course related to scientific research Yes	
Course coordinator	Dariusz Wojakowski		
Lecturer	Dariusz Wojakowski, Łucja Kapralska		
Period Semester 1	Method of verification of the learning outcomes Exam Activities and hours Lectures: 30 Auditorium classes: 30		Number of ECTS credits 6

Goals

C1	Zapoznanie studentów z siatką podstawowych pojęć używanych w socjologii.
C2	Przekazanie wiedzy na temat podstaw metodologii socjologicznej.
C3	Uświadomienie uczestnikom zajęć złożoności świata społecznego i trudności jego badania.
C4	Zainteresowanie studentów problematyką teorii socjologicznej, metodologicznej i pracy terenowej.
C5	Wzbudzanie zainteresowań i wytwarzanie postaw otwartości wobec problemów współczesnego świata i nowych metod jego badania

Course's learning outcomes

Code	Outcomes in terms of	Learning outcomes prescribed to a field of study	Methods of verification
Knowledge - Student knows and understands:			
W1	Ma znajomość podstawowych pojęć i terminów socjologicznych. Wie jakie subdyscypliny tworzą tę dziedzinę nauki i rozumie jej związki i zależności z innymi naukami społecznymi i humanistycznymi.	SOC1A_W01, SOC1A_W02, SOC1A_W08, SOC1A_W11	Test, Examination
W2	Znajomość podstawowych teorii i koncepcji socjologicznych dotyczących struktury społeczeństwa oraz zjawisk i procesów społecznych, co ma pomagać w opisie, zrozumieniu i interpretacji zachowań jednostek i funkcjonowania grup społecznych. Zrozumienie istoty społeczeństwa informacyjnego i jego społeczno-kulturowych, ekonomicznych i technologicznych uwarunkowań oraz zależności między technologią i zmianą społeczną.	SOC1A_W03, SOC1A_W04, SOC1A_W05, SOC1A_W06, SOC1A_W07, SOC1A_W09, SOC1A_W10, SOC1A_W14	Participation in a discussion, Test, Examination
Skills - Student can:			
U1	Umiejętność integrowania uzyskanych danych i pozyskiwani a informacji z literatury socjologicznej i innych źródeł.	SOC1A_U01, SOC1A_U02, SOC1A_U10, SOC1A_U13	Activity during classes, Participation in a discussion, Test, Examination
U2	Rozumienie i potrafi dokonać krytycznej analizy złożoności życia społecznego i struktur formalnych (organizacje, instytucje, stowarzyszenia itp.)	SOC1A_U03, SOC1A_U04, SOC1A_U05	Activity during classes, Participation in a discussion, Test, Examination
U3	Umiejętność zastosowania zdobytej wiedzy teoretycznej w praktyce życia społecznego i zawodowego	SOC1A_U09, SOC1A_U12, SOC1A_U13	Activity during classes, Participation in a discussion, Test, Examination
U4	Potrafi na podstawie znajomości socjologicznych metod i technik badawczych diagnozować oraz interpretować zjawiska i procesy społeczne oraz zależności przyczynowo-skutkowe.	SOC1A_U12, SOC1A_U15, SOC1A_U17, SOC1A_U18	Activity during classes, Participation in a discussion, Test, Examination
Social competences - Student is ready to:			
K1	Potrafi budować więzi społeczne w bliższym i dalszym otoczeniu ze szczególnym uwzględnieniem rynku pracy.	SOC1A_U19, SOC1A_K01, SOC1A_K05, SOC1A_K07	Activity during classes, Participation in a discussion, Examination

Code	Outcomes in terms of	Learning outcomes prescribed to a field of study	Methods of verification
K2	Rozumie konieczność permanentnego uczenia się poszerzania zasobów wiedzy, samokształcenia, doskonalenia cech osobowości.	SOC1A_K02, SOC1A_K03, SOC1A_K04, SOC1A_K05	Activity during classes, Participation in a discussion, Test, Examination
K3	Ma świadomość etycznego pełnienia roli zawodowej i odpowiedzialność za rzetelność i trafność diagnoz społecznych.	SOC1A_K05, SOC1A_K06, SOC1A_K07, SOC1A_K08	Activity during classes, Participation in a discussion, Test, Examination
K4	Ma świadomość kształtowania relacji społecznych i wpływania na nie.	SOC1A_K01, SOC1A_K02, SOC1A_K03, SOC1A_K04, SOC1A_K05, SOC1A_K06	Activity during classes, Participation in a discussion, Test, Examination

Student workload

Activity form	Average amount of hours* needed to complete each activity form
Lectures	30
Auditorium classes	30
Preparation for classes	45
Realization of independently performed tasks	45
Examination or final test/colloquium	2
Contact hours	4
Student workload	Hours 156
Workload involving teacher	Hours 60

* hour means 45 minutes

Program content

No.	Program content	Course's learning outcomes	Activities
-----	-----------------	----------------------------	------------

No.	Program content	Course's learning outcomes	Activities
1.	Tematyka wykładów: 1. Zajęcia organizacyjne. (1 godz.) I. Wprowadzenie o socjologii - jaka jest? od kiedy? dla kogo? (4 godz, dwa spotkania) W tej części wykładów przedstawione zostaną zasadnicze informacje o socjologii: wyłanianie się tej dyscypliny w XIX wieku; przedmiot socjologii i jej miejsce wśród innych nauk; orientacje teoretyczno-metodologiczne XX wiekowej socjologii; wyobrażenia socjologiczne. II. Człowiek i jego aktywność. (6 godz., trzy spotkania) 1. Człowiek jako istota społeczna i twórca społecznego świata. Socjalizacja. 2. Jednostka, osoba i osobowość, tożsamość społeczna. Koncepcja aktora społecznego, problem podmiotowości i sprawstwa. 3. Kategorie opisujące ludzką aktywność: zachowania, działania społeczne, interakcje i stosunki społeczne. III. Całości społeczne: grupy, instytucje, społeczeństwa. (4 godz., dwa spotkania) 1. Kategorie opisujące całość społeczne: zbiorowości, grupy i społeczeństwa. 2. Właściwości i typologie grup i społeczeństw. 3. Instytucja a organizacja społeczna. IV. Trwanie w świecie społecznym. (4 godz.) 1. Systemy społeczne, struktury społeczne i sieci. 2. Stratyfikacja społeczna: klasy i warstwy. 3. Reifikacja i rutynizacja jako procesy strukturalizujące interakcje. Stawanie się społeczeństwa. V. Zmienność w świecie społecznym. (3 godz.) 1. Procesy społeczne. Ewolucja, rewolucja i konflikt. 2. Zdarzenia i mikrospołeczny poziom zmiany. VI. Kultura: normy i wartości, symbole i znaczenia. (4 godz, dwa spotkania) Kultura jako system regulujący działania społeczne, narzędzie komunikacji społecznej i symboliczne uniwersum. VII. Wybrane problemy współczesności. (4 godz., dwa spotkania) 1. Mobilność społeczna - wybrane zagadnienia migracji i mobilności wertykalnej. 2. Wybrane zagadnienia socjologii religii.	W1, W2, U1, U2, K2, K3	Lectures

No.	Program content	Course's learning outcomes	Activities
2.	Spotkanie organizacyjne: powitanie i omówienie reguł gry. Celem ćwiczeń jest: 1) Zapoznanie studentów – na drodze analizy i krytycznej dyskusji literatury przedmiotu – z podstawową aparaturą pojęciową i problematyką socjologii. 2) Próba spojrzenia na socjologię nie tylko jako na dyscyplinę naukową, ale i jako na specyficzną formę świadomości, której nabycie może radykalnie zmienić i poszerzyć nasz horyzont poznawczy.	W1, U3, K3	Auditorium classes
3.	Socjologia jako nauka i jako forma świadomości. Berger Peter. 2004. Zaproszenie do socjologii, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, s. 11-56. Sztompka Piotr. 2005. Socjologia. Analiza społeczeństwa, Kraków: Wydawnictwo Znak, s. 17-42.	W2, U2, U4, K1, K4	Auditorium classes
4.	Kultura – pojęcie, typy. Elementy kultury cz. I: przedmioty, symbole i idee. Burszta Wojciech J.. 1998. Antropologia kultury. Tematy, teorie, interpretacje, Poznań: Zysk i S-ka Wydawnictwo, s. 35-57, 59-82. Cassirer Ernst. 1998. Esej o człowieku. Wstęp do filozofii kultury, Warszawa: Czytelnik, s. 66-70.	W1, U2, U4, K1, K3, K4	Auditorium classes
5.	Elementy kultury cz.II: wartości i normy. Sztompka Piotr. 2005. Socjologia. Analiza społeczeństwa, Kraków: Znak, s. 257-287.	W1, U1, U3, K1, K4	Auditorium classes
6.	Kultura jako przymus: kontrola społeczna i dewiacja. Berger Peter. 2004. Zaproszenie do socjologii, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, s. 68-90. Pawłowska, Joanna. 1985. Relatywność pojęcia dewiacji w teoriach etykietowania, w: „Kultura i Społeczeństwo” nr 3, s. 149-159.	W2, U2, U4, K1, K3, K4	Auditorium classes
7.	Różnorodność kulturowa: sub- a kontrkultura, relatywizm a uniwersalizm kulturowy. Benedict Ruth. 2001. „Wzory kultury”, w: Andrzej Mencwel (red.), Antropologia kultury cz. I, Warszawa: Wydawnictwa UW, s. 71-88. Filipiak Marian. 2001. „Podstawowe pojęcia”, w: tenże (red.), Subkultury młodzieżowe wczoraj i dziś, Tychyn: WSS-G w Tychynie, s. 17-41.	W1, W2, U1, U2, U4, K1, K4	Auditorium classes
8.	Nabywanie kultury: socjalizacja, osobowość społeczna, rola społeczna, tożsamość. Szacka Barbara. 2003. Wprowadzenie do socjologii, Warszawa: Oficyna Naukowa, s. 135-155. Szczepański Jan. 1970. Elementarne pojęcia socjologii, Warszawa: PWN, s. 121-142.	W1, W2, U1, U2, K1, K2, K3	Auditorium classes
9.	Test połówkowy.	W1, U1, U4, K2	Auditorium classes
10.	Całości społeczne cz. I: grupy społeczne, zbiorowości społeczne. Sztompka Piotr. 2005. Socjologia. Analiza społeczeństwa, Kraków: Znak, s. 179-2	W1, U2, K3, K4	Auditorium classes

No.	Program content	Course's learning outcomes	Activities
11.	Całości społeczne cz. II: naród, etniczność, rasa. Szacka Barbara. 2003. Wprowadzenie do socjologii, Warszawa: Oficyna Naukowa, s. 237-269.	W2, U2, U3, K1, K3, K4	Auditorium classes
12.	Instytucje społeczne: rodzina i pokrewieństwo. Szacka Barbara. 2003. Wprowadzenie do socjologii, Warszawa: Oficyna Naukowa, s. 369-393. Szlendak Tomasz. 2000. „Rodzina”, w: Encyklopedia socjologii t. 3, Warszawa: Oficyna Naukowa, s. 312-321.	W1, W2, U2, U4, K2, K4	Auditorium classes
13.	Struktura społeczna: pozycje społeczne, stratyfikacja społeczna, ruchliwość społeczna. Szacka Barbara. 2003. Wprowadzenie do socjologii, Warszawa: Oficyna Naukowa, s. 275-315.	W2, U1, U4, K1, K3	Auditorium classes
14.	Aktywność człowieka: działania społeczne, interakcje społeczne, stosunki społeczne. Sztompka Piotr. 2005. Socjologia. Analiza społeczeństwa, Kraków: Znak, s. 45-111.	W1, U2, U3, K2, K3	Auditorium classes
15.	Zmiana społeczna: podstawowe pojęcia i trendy. Sztompka Piotr. 2005. Socjologia. Analiza społeczeństwa, Kraków: Znak, s. 557-580.	W1, W2, U2, U3, U4, K2	Auditorium classes
16.	Test końcowy.	W1, W2, U2, U4, K2	Auditorium classes

Extended information/Additional elements

Teaching methods and techniques :

Lecture, Lectures, Discussion, E-learning

Activities	Methods of verification	Credit conditions
Lectures	Examination	Uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń oraz zdanie egzaminu
Audit. classes	Activity during classes, Participation in a discussion, Test	Zaliczenie kolokwium, aktywność podczas zajęć, udział w dyskusji

Rules of participation in given classes, indicating whether student presence at the lecture is obligatory

Lectures: Studenci uczestniczą w zajęciach poznając kolejne treści nauczania zgodnie z sylabusem przedmiotu. Studenci winni na bieżąco zadawać pytania i wyjaśniać wątpliwości. Rejestracja audiowizualna wykładu wymaga zgody prowadzącego.
Auditorium classes: Studenci przystępując do ćwiczeń są zobowiązani do przygotowania się w zakresie wskazanym każdorazowo przez prowadzącego (np. w formie zestawów zadań). Ocena pracy studenta może bazować na wypowiedziach ustnych lub pisemnych w formie kolokwium, co zgodnie z regulaminem studiów AGH przekłada się na ocenę końcową z tej formy zajęć.

Literature

Obligatory

1. Aronson E., Człowiek istota społeczna, Warszawa (wiele wydań), PWN.
2. Barbara Szacka, Wprowadzenie do socjologii, Oficyna Naukowa, Warszawa 2003.
3. P. Sztompka, Socjologia. Analiza społeczeństwa, Kraków 2002.
4. Peter Berger, Zaproszenie do socjologii, PWN Warszawa 1995.
5. Bauman Z. "Socjologia", Poznań (wiele wydań), Zysk i S-ka.
6. Giddens A., Socjologia, Warszawa (wiele wydań), PWN.
7. Ralf Dahrendorf, Homo sociologicus, o historii, znaczeniu i granicach kategorii roli społecznej, w: Piotr Sztompka, Marek Kucia, Socjologia. Lektury, Znak, Kraków 2005, s. 304-316
8. R. Drozdowski i in., Praktyki kulturalne Polaków, Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2014.
9. Marian Golka, Cywilizacja współczesna i globalne problemy, Oficyna Naukowa, Warszawa 2012.
10. Robert K. Merton, Teoria socjologiczna i struktura społeczna, PWN, 1982.
11. Jean-Paul Fitoussi, Pierre Rosanvallon, Czas nowych nierówności, Znak, Kraków 2000.
12. Max Weber, Typy panowania, w: Piotr Sztompka, Marek Kucia, Socjologia. Lektury, Znak, Kraków 2005.
13. Bogdan W. Mach, Ruch społeczny, w: Encyklopedia socjologii, red. Władysław Kwaśniewicz, et al., Oficyna Naukowa, Warszawa.
14. Literatura obowiązkowa
15. 1. Szacka B. 2003, Wprowadzenie do socjologii, Oficyna naukowa, Warszawa.
16. 2. Szczepański J. 1971, Elementarne pojęcia socjologii, PWN, Warszawa.
17. 3. Sztompka P. 2002, Socjologia. Analiza społeczeństwa, Znak, Kraków.
18. 4. Turner J. H. 1998, Socjologia. Koncepcje i ich zastosowanie, Zysk i S-ka, Poznań.
19. Literatura zalecana
20. 3. Bauman Z. 2007, Płynne życie, Wydawnictwo Literackie, Kraków.
21. 4. Bauman, O popkulturze. Wypisy. Wybór M. Halawa, P. Wróbel 2008, Seria: Popkultura i media, wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008.

Optional

1. Socjologia. Lektury (red.) P. Sztompka, M. Kucia, Znak, Kraków 2005.

Scientific research and publications

Publications

1. Wojakowski Dariusz, Konstruktywizm w naukach społecznych, w: Szczepański Marek S., Śliz Anna (red.), Współczesne teorie społeczne. W kręgu ujęć paradygmatycznych. Opole 2019: Uniwersytet Opolski, s. 137-163.
2. Wojakowski Dariusz, Wprowadzenie. Ku pogłębionej wrażliwości metodologicznej, w: Doliński Wojciech, Wojakowski Dariusz (red.) Teksty – obrazy – performanse. Zapisy doświadczeń i doświadczanie zapisu. Kraków 2020: Wydawnictwa AGH, s. 5-15.
3. Wojakowski D.W. (2019) Adaptation, Marketisation or Resilience? Multiculturalism in Local Practices at the Polish-Ukrainian Borderland. In: Rouet G., Pascariu G. (eds) Resilience and the EU's Eastern Neighbourhood Countries. Palgrave Macmillan, Cham, 515-539.
4. Dariusz Wojakowski, Konstruowanie przestrzeni miasta w "Skleпах cynamonowych" Brunona Schulza, w: „Konteksty. Polska Sztuka Ludowa”, 1-2/324/2019, s. 153-160

Learning outcomes prescribed to a field of study

Code	Content
SOC1A_K01	Rozumie potrzebę posługiwania się poprawnym językiem polskim i krytycznego odbioru treści.
SOC1A_K02	Samodzielnie podejmuje poszukiwania w zakresie rozwiązywania postawionych zadań praktycznych i teoretycznych, a w razie trudności zasięga opinii ekspertów w celu rozwiązania problemów.
SOC1A_K03	W razie trudności przy realizowaniu zadań i projektów zasięga konsultuje się z opiekunem naukowym lub szuka opinii ekspertów w celu rozwiązania problemów.
SOC1A_K04	Podziela etyczne założenia prowadzenia badań socjologicznych i rzetelność publikacji ich efektów oraz przestrzega zasad etyki zawodowej i dba o jej przestrzeganie w miejscu pracy.
SOC1A_K05	Ma świadomość znaczenia analizy socjologicznej i opinii ekspertów dla rozumienia i rozwiązywania współczesnych procesów społecznych, politycznych, gospodarczych i kulturowych
SOC1A_K06	Zdaje sobie sprawę ze społecznych korzyści bycia aktywnym aktorem życia w skali lokalnej i globalnej, wykazuje motywację do zaangażowanego uczestnictwa w życiu społecznym oraz ekonomicznym wykazując się przedsiębiorczością .
SOC1A_K07	Docenia wartość własnej kultury i wagę innych kultur.
SOC1A_K08	Potrafi świadomie i odpowiedzialnie uczestniczyć w rzeczywistości wirtualnej.
SOC1A_U01	Poprawnie stosuje poznaną terminologię z zakresu socjologii i pokrewnych nauk społecznych i humanistycznych.
SOC1A_U02	Posiada umiejętność analizowania i rozumienia zjawisk społecznych w kategoriach socjologicznych z uwzględnieniem szerszego kontekstu ekonomicznego, politycznego i kulturowego.
SOC1A_U03	Potrafi wykorzystać teorie, koncepcje i pojęcia do analizy rzeczywistości społecznej oraz umie krytycznie ocenić ich przydatność w procesie analizy zjawisk społecznych.
SOC1A_U04	Potrafi zinterpretować działania instytucji społecznych, przedstawić procesy ich przemian na tle zmian społecznych.
SOC1A_U05	Posiada umiejętność rozpoznawania przemian mikrostruktur i ich zależności od uwarunkowań społecznych i kulturowych oraz własnej pozycji w małych grupach z uwzględnieniem roli i statusu społecznego.
SOC1A_U09	Potrafi ocenić pozytywne i negatywne konsekwencje zastosowania technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz potrafi krytycznie oceniać aktywność związaną z wykorzystywaniem nowych technologii rozumiejąc jej znaczenie dla współczesnego życia społecznego.
SOC1A_U10	Potrafi oceniać jakość i rzetelność przekazów medialnych oraz potrafi sam tworzyć komunikaty dla różnych typów mediów.
SOC1A_U12	Potrafi skonstruować narzędzia badawcze do analizy jakościowej i ilościowej w socjologii.
SOC1A_U13	Potrafi dokonać analizy zgromadzonego materiału badawczego z wykorzystaniem odpowiadających im technik analitycznych i wspomagających programów komputerowych.
SOC1A_U15	Przygotowuje ustne prezentacje w języku polskim i angielskim (na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego) wybierając odpowiednie strategie argumentacyjne oraz formułuje odpowiedzi na krytykę tych argumentów.
SOC1A_U17	Czyta i interpretuje podstawowe teksty socjologiczne w języku polskim oraz angielskim na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.
SOC1A_U18	Potrafi współdziałać i pracować w grupie (również o interdyscyplinarnych charakterze), przyjmując w niej różne role; umie planować pracę indywidualną i w zespole.
SOC1A_U19	Zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i umiejętności i rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się oraz rozwoju zawodowego.
SOC1A_W01	Zna podstawową terminologię socjologiczną.

Code	Content
SOC1A_W02	Ma podstawową wiedzę o naukach społecznych i humanistycznych oraz relacjach między nimi (ekonomia, psychologia, demografia filozofia, historia, logika, politologia, antropologia).
SOC1A_W03	Zna podstawowe koncepcje teoretyczne w socjologii, zna różnice pomiędzy najważniejszymi paradygmatami analizy rzeczywistości społecznej.
SOC1A_W04	Zna główne sposoby wyjaśniania współczesnych zjawisk społecznych, jakie dominują obecnie w socjologii.
SOC1A_W05	Ma wiedzę o normach konstytuujących i regulujących struktury i instytucje społeczne; ma wiedzę o źródłach tych norm ich naturze, zmianach i sposobach wpływania na ludzkie zachowania.
SOC1A_W06	Ma elementarną wiedzę o relacjach zachodzących między procesami, strukturami i instytucjami społecznymi oraz między ich elementami.
SOC1A_W07	Ma elementarną wiedzę o rodzajach więzi społecznej i prawidłowościach, którym podlegają oraz o zjawiskach i procesach charakterystycznych dla małych grup społecznych.
SOC1A_W08	Zna i rozróżnia zależności pomiędzy głównymi subdyscyplinami socjologii.
SOC1A_W09	Zna i rozumie idee klasycznych i współczesnych teoretyków socjologii i nauk pokrewnych na podstawie samodzielnej lektury ich pism.
SOC1A_W10	Zna ogólne zależności między kształtowaniem się teorii/idei socjologicznych a zmianami zachodzącymi w społeczeństwie i kulturze.
SOC1A_W11	Zna podstawową terminologię z zakresu metodologii badań socjologicznych oraz zasady projektowania i stosowania narzędzi analizy zarówno ilościowej jak jakościowej.
SOC1A_W14	Rozumie istotę społeczeństwa informacyjnego i jego kulturowych, ekonomicznych, technologicznych i społecznych uwarunkowań oraz zależności między technologią i zmianą społeczną.